

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Urtos/7/2019
Identifikačné číslo spisu:	4019200090
Dátum vydania rozhodnutia:	17.09.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:4019200090.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a členov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Gabriely Šimonovej v trestnej veci odsúdenej W. M. pre trestný čin závažnej lúpeže podľa § 142 ods. 1, § 143 tretí prípad Trestného zákonníka Rakúskej republiky, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 17. septembra 2019 v Bratislave sťažnosť odsúdenej W. M. podanej prostredníctvom jej obhajcu Mgr. Jozefa Slíšku proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 27. júna 2019, sp. zn. 4Ntc/9/2019, a rozhodol

rozhodol:

I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. sa uznesenie Krajského súdu v Nitre z 27. júna 2019, sp. zn. 4 Ntc 9/2019, zrušuje v celom rozsahu.

II. Podľa § 66 ods. 1 písm. b/, ods. 2 Tr. zák. sa odsúdená W. M., rod. Z., narodená XX. V. XXXX v E., trvale bytom X. XXX/X, XXX XX J., toho času v ÚVTOS Nitra podmiennečne prepúšťa z výkonu trestu odňatia slobody, uloženého jej rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 19. mája 2016, sp. zn. 2Ntc/19/2014, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. júna 2016, sp. zn. 3 Urto 3/2016, vo výmere 7 (siedmich) rokov a 6 (šiestich) mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

III. Podľa § 68 ods. 1 Tr. zák. sa odsúdenej W. M. určuje skúšobná doba v trvaní 4 (štyroch) rokov a nad jej správaním v skúšobnej dobe sa nariaďuje probačný dohľad v trvaní 2 (dvoch) rokov.

IV. Podľa § 68 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 51 ods. 3, ods. 4 Tr. zák. sa odsúdenej W. M. ustanovujú obmedzenia a povinnosti spočívajúce v:

- i) zákaze opustiť územie Slovenskej republiky bez predchádzajúceho súhlasu probačného a mediačného úradníka, a to vždy najviac na dobu 15 dní,
- ii) príkaze v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom, pracovníkom Centra právnej pomoci alebo iným odborníkom podrobiť sa programu zameraného na riešenie svojej nepriaznivej finančnej situácie,
- iii) príkaze sa v lehote 3 mesiacov odo dňa podmiennečného prepustenia zamestnať a v lehotách stanovených probačným a mediačným úradníkom preukazovať ďalšie trvanie pracovného vzťahu.

Odôvodnenie

Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 27. júna 2019, sp. zn. 4Ntc/9/2019, podľa § 66 ods. 1 písm. b/, ods. 2 Tr. zák. rozhodol tak, že návrh odsúdenej W. M. na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý jej bol uložený rozsudkom Krajského súdu pre trestné veci Viedeň zo 4. apríla 2014, sp. zn. 73 Hv 8/14a, a ktorý bol uznaný rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 19. mája 2016, sp. zn. 2Ntc/19/2014, zamietol.

Krajský súd uviedol, že odsúdená M. spĺňa formálnu podmienku pre podmienené prepustenie z výkonu trestu; k materiálnej podmienke súd vysvetlil, že iba dobré správanie, dobrá pracovná morálka a štyri disciplinárne odmeny neodôvodňujú jej podmienené prepustenie. Od odsúdenej totiž nemožno očakávať, že by v budúcnosti viedla riadny život, keďže podľa hodnotenia ÚVTOS Nitra má nepriaznivú resocializačnú prognózu, na Slovensku okrem matky nemá žiadne väzby, viac rokov tu nežila, v Rakúsku pracovala ako prostitútka, ktorá nemala pravidelný príjem a dopúšťala sa tam trestnej činnosti.

Proti tomuto uzneseniu podala odsúdená W. M. ihneď na verejnom zasadnutí sťažnosť, ktorú následne prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Jozefa Slišku odôvodnila podaním z 21. augusta 2019.

Uviedla, že trest vykonáva v ústave s minimálnym stupňom strázenia, má dobré hodnotenia, bola štyrikrát disciplinárne odmenená a ani jedenkrát nebola disciplinárne potrestaná. Hodnotenie prvostupňového súdu ohľadne resocializačnej prognózy je neobjektívne, svoje konanie oľutovala a doterajší výkon trestu bol pre ňu poučením. Ak má súd pochybnosť, či nezlyhá, môže jej uložiť dlhú skúšobnú dobu s probačným dohľadom a s primeranými obmedzeniami a povinnosťami.

Na podklade týchto skutočností odsúdená navrhla, aby sťažnostný súd napadnuté uznesenie zrušil a prepustil ju na slobodu s primeranými obmedzeniami a povinnosťami podľa § 51 ods. 3, ods. 4 Tr. zák.

K sťažnosti obvinenej M. sa prokurátorka Krajskej prokuratúry Nitra (ďalej len „prokurátorka“) nevyjadrila.

Sťažnosť i kompletný spisový materiál boli Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložené 10. septembra 2019. Následne najvyšší súd postupom podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému odsúdená podala sťažnosť, ako aj konanie tomuto výroku predchádzajúce a dospel pritom k záveru, že táto je dôvodná.

Najvyšší súd zo spisového materiálu zistil, že krajský súd z 19. mája 2016, sp. zn. 2Ntc/19/2014, v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 29. júna 2016, sp. zn. 3 Urto 3/2016, rozhodol podľa § 15 ods. 1 v spojení s § 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. tak, že rozsudok Krajského súdu pre trestné veci Viedeň zo 4. apríla 2014, sp. zn. 73 Hv 8/14a, ktorým bola W. M. na tam uvedenom skutkovom základe (zjednodušene spočívajúcom na tom, že vo Viedni spolu s F. B. podali poškodenému B. M. tabletky na spanie a následne z jeho bytu odcudzili finančnú hotovosť a iné hnutelné veci v celkovej hodnote cca 2 090 €, čím poškodenému spôsobili ťažké poškodenie zdravia) uznaná vinnou zo zločinu závažnej lúpeže podľa § 142 ods. 1, § 143 tretí prípad Trestného zákonníka Rakúskej republiky (ďalej len „TZ R“), a za ktorý jej podľa § 143 TZ R uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 (siedmich) rokov a 6 (šiestich) mesiacov, sa uznáva a podľa § 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. v spojení s § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. sa na výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia (č. l. 22, 25).

Dňa 18. februára 2019 si odsúdená M. prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Jozefa Slišku podala na Okresný súd Nitra žiadosť o podmienené prepustenie z výkonu trestu, ktorý uznesením z 19. februára 2019, sp. zn. 5PP/8/2019, žiadosť podľa § 417 ods. 1 Tr. por. v spojení s § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. postúpil krajskému súdu; o podanej žiadosti rozhodol krajský súd po výsluchu odsúdenej uznesením z 27. júna 2019 (č. l. 1, 4, 52).

Podľa § 66 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. súd môže odsúdeného podmienene prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Tr. zák. pri rozhodovaní o podmienечnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 68 ods. 1 Tr. zák. pri podmienечnom prepustení súd určí skúšobnú dobu na jeden rok až sedem rokov; skúšobná doba sa začína podmienечným prepustením odsúdeného. Súd môže zároveň nariadiť probačný dohľad nad odsúdeným vo výmere do troch rokov a ustanoviť mu primerané obmedzenia alebo povinnosti uvedené v § 51 ods. 3 a 4. Ak ide o podmienечné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov alebo na doživotie, súd určí skúšobnú dobu na desať rokov a súčasne nariadi probačný dohľad nad odsúdeným vo výmere do piatich rokov a ustanoví mu primerané obmedzenia alebo povinnosti uvedené v § 51 ods. 3 a 4. Podmienечne prepustený je povinný podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami, ak je takáto kontrola nariadená. Nariadiť kontrolu technickými prostriedkami možno, ak sú splnené podmienky podľa osobitného predpisu. Skúšobná doba neplynie počas výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody a počas výkonu väzby.

Z vyššie citovaných ustanovení plynie, že pre podmienечné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je nutné, aby odsúdený kumulatívne splnil dve podmienky. Formálnu - vykonal trest v zákonom stanovenej dobe a materiálnu - plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

K formálnej podmienke najvyšší súd konštatuje, že tak v zmysle rakúskej právnej úpravy (podľa § 143 TZ R išlo o zločin ťažkej lúpeže s trestnou sadzbou 5 - 12 rokov), ako aj v zmysle slovenskej právnej úpravy (podľa § 189 ods. 2 písm. c/ Tr. zák. v spojení s § 138 písm. f/ Tr. zák. by išlo o zločin lúpeže s trestnou sadzbou 7 - 12 rokov) by bolo konanie odsúdenej M. kvalifikované ako zločin, z ktorého dôvodu sa pre splnenie formálnej podmienky vyžaduje, aby si odsúdená vykonala minimálne dve tretiny uloženého trestu. Keďže odsúdená si so započítaním väzby vykonáva trest už od 18. februára 2014, je zjavné, že formálnu podmienku splnila 18. februára 2019 (zv. 2Ntc/19/2014, č. I. 103).

K materiálnej podmienke najvyšší súd uvádza, že odsúdená M. má výborné hodnotenie z ÚVTOS Nitra, kde je umiestnená od 20. septembra 2016. Za ten čas bolo jej správanie a vystupovanie na požadovanej úrovni, hygienické zásady dodržiavala, vo veciach mala vzorný poriadok, príkazy a nariadenia príslušníkov plnila, v kolektíve konflikty nevyvolávala. Bola zaradená do diferenciacnej skupiny „B“ a viac ako 2,5 roka pracovala na rôznych nestrážených pracoviskách, kde bola jej pracovná morálka hodnotená kladne. Za plnenie pracovných povinností bola dvakrát disciplinárne odmenená; okrem toho bola jedenkrát disciplinárne odmenená aj za plnenie jednotlivých bodov programu zaobchádzania a jedenkrát bola odmenená za činnosti smerujúce k jej všeobecnému rozvoju (pozn. disciplinárne trestaná nebola) (č. I. 34). Za týchto okolností, berúc do úvahy jej opakované vyjadrenia, že spáchanú trestnú činnosť ľutuje, bol najvyšší súd toho názoru, že odsúdená M. vo výkone trestu dostatočne preukázala svoje polepšenie.

Pokiaľ ide o otázku, či od nej možno očakávať, že by v budúcnosti viedla riadny život (s. 4), aj najvyšší súd mal v tomto smere isté obavy, avšak, na rozdiel od krajského súdu sa priklonil k záveru, že to od nej za uloženia prísnych obmedzení a povinností možno očakávať. V prvom rade je v tomto smere treba upozorniť, že prepustenie obžalovanej s dohľadom na verejnom zasadnutí navrhla aj prokurátorka a zástupca ÚVTOS sa negatívne vyjadril len preto, lebo v Dotazníku hodnotenia rizika sociálneho zlyhania dosiahla odsúdená 12 bodov, t. j. dosiahla dolnú hranicu pre stanovenie vysokého rizika resocializačnej prognózy (pozn. ako pedagóg uviedol, ak by dosiahla 11 bodov, jej prepustenie z dohľadom by taktiež odporučili) (č. I. 54). V tomto smere najvyšší súd upozorňuje, že zo spisového materiálu nevyplýva, že

by odsúdená mala často požívať alkohol/experimentovať s drogami (pozn. je síce pravdou, že v čase spáchania skutku odsúdená bola pod vplyvom alkoholu, resp. poškodeného omámila liekmi, ktoré v tom čase sama užívala, tieto okolnosti však bez ďalšieho nemožno vyhodnotiť tak, že by aj jej budúce správanie mohlo byť ovplyvnené omamnými/návykovými látkami), resp. že by mala len čiastočne akceptovať zodpovednosť za svoje činy.

Aj zdôrazňovanie trestnej minulosti odsúdenej považoval súd za pomerne prísne, a to obzvlášť s ohľadom na to, že okrem prejednávanej veci sa odsúdená v Rakúsku trestnej činnosti dopustila len raz (pozn. išlo o trestný čin podvodu podľa § 127, § 130 TZ R), za čo jej bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov, z ktorých si zrejme 6 mesiacov aj vykonala (pozn. ešte predtým bola trestným rozkazom Okresného súdu Levice z 10. októbra 2008, sp. zn. 3T/167/08, uznaná vinnou za zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. a podľa § 222 ods. 3 Tr. zák. jej bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov so skúšobnou dobou 3 rokov) (č. l. 39). Z uvedeného plynie, že odsúdená M. sa síce nachádza v ústave na výkon trestu už po druhýkrát, avšak po prvýkrát sa tak deje na pomerne dlhý čas. S ohľadom na § 66 ods. 2 Tr. zák. považuje najvyšší súd za vhodné pripomenúť, že k spôsobeniu ťažkej ujmy na zdraví u poškodeného M. (ktorá skutočnosť bola v Rakúsku rozhodujúca z pohľadu naplnenia kvalifikačného znaku ťažkej lúpeže podľa § 143 TZ R) došlo takým spôsobom, že po podaní liekov na spanie v kombinácii s už skôr užitým alkoholom poškodený na niekoľko hodín upadol do bezvedomia, aby sa následne (už v neprítomnosti páchateliek) samovoľne zosunul zo stoličky, spadol na zem a priľahol si ruku, z ktorého dôvodu mu dočasne ochrnula (zv. 2Ntc/19/2014, č. l. 29 - 30). Bez toho, aby chcel najvyšší súd zľahčovať konanie odsúdenej, je zřejmé, že v ňom nešlo o to, aby niekomu ublížila, primárne išlo o to, aby poškodeného pod príslubom pohlavného styku okradla.

Aj skutočnosť, že odsúdená bola prostitútkou je síce dôležitá, ale nie rozhodujúca. Bez toho, aby mal súd potrebu hodnotiť, z akého dôvodu si odsúdená v minulosti takýmto spôsobom obstarávala zdroj svojej obživy (odsúdená má päť detí a pred cca 10 rokmi naozaj žila v regióne s pomerne vysokou nezamestnanosťou) faktom je, že v Rakúsku (kde túto činnosť mala vykonávať), môže byť za splnenie zákonných podmienok výkon prostitúcie úplne legálny. Odsúdená bola pri plnení pracovných povinností hodnotená veľmi pozitívne, z ktorého dôvodu aj najvyšší súd bol toho názoru, že v jej prípade nejde ani tak o to, že by nevedela, resp. nechcela pracovať, ale skôr o to, že takýmto spôsobom si finančné prostriedky mohla obstarat' rýchlejšie a v omnoho väčšom objeme. To, že u odsúdenej zrejme nie je až tak veľké riziko sociálneho zlyhania plynie aj z toho, že nestratila kontakt s rodinou; s matkou, deťmi, sestrami a exmanželom si pravidelne telefonovala a písala (pozn. o nárokovú návštevu nežiadala, lebo väčšina jej rodiny býva v zahraničí). Tomu zodpovedá aj skutočnosť, že vyživovaciu povinnosť si sama nahlásila a túto si aj plnila (č. l. 34).

S poukazom na tieto skutočnosti najvyšší súd nebol o osobnostnom narušení odsúdenej M. natoľko presvedčený, že by musel trvať na ďalšom výkone trestu. Podľa jeho mienky, už samotná hrozba „dovýkonania“ trestu v spojení s dvojročným dohľadom probačného a mediačného úradníka a plnením prísnych povinností a obmedzení, mohla byť u nej natoľko silný motivačný faktor, že by sa trestnej činnosti mohla vyhnúť. Zákazom bez predchádzajúceho súhlasu probačného a mediačného úradníka opustiť územie Slovenskej republiky, ako aj časovým obmedzením takéhoto pobytu chcel súd na jednej strane zabrániť odsúdenej, aby sa v zahraničí navrátila k výkonu prostitúcie, a na strane druhej jej chcel umožniť, aby sa mala možnosť stretávať so svojou rodinou, ktorá žije v Českej republike, v Belgicku a v Rakúsku. Súd zároveň aj uložil povinnosť, aby sa s odborníkom zúčastnila programu (napr. formou sedenia) zameraného na riešenie jej nepriaznivej finančnej situácie. Úmyslom tunajšieho súdu bolo, aby odsúdená mala reálnu možnosť si zarobené peniaze ušetriť (pozn. aby tieto vo väčšine neboli predmetom exekúcie) a aby tak bola motivovaná zotrvať v zamestnaní.

Práve povinnosť zamestnať sa a v tomto (príp. inom) zamestnaní aj dlhodobo zotrvať považoval súd z hľadiska resocializácie za kľúčovú. Keďže výkonu pracovnej činnosti bola odsúdená schopná napriek svojmu zdravotnému postihnutiu (pozn. odsúdená nosí načúvacie zariadenie) a u štyroch zamestnávateľov bola hodnotená naozaj pozitívne, mal aj najvyšší súd nádej, že by sa s takto získanými

legálnymi príjmami mohla trestnej činnosti vyhnúť. Súd v tomto kontexte dopĺňa, že skutočnosť, že odsúdená poberá invalidný dôchodok ju podľa momentálne platnej legislatívy nijako vo výkone práce nelimituje (pozn. vyplácanie invalidného dôchodku nie je závislé od toho, či sa odsúdená zamestná a aký príjem dosiahne). Z tohto dôvodu súd zároveň rozhodol tak, že existenciu pracovného pomeru (a nie len legálneho zdroja príjmov, ktorý jej plyní aj z dôchodku) bude odsúdená preukazovať v lehotách stanovených probačným a mediačným úradníkom.

Na podklade týchto skutočností najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.